

http://www.amu.edu.az

TƏBİB

Təsisçi: Azərbaycan Tibb Universiteti

Qəzet 1933 - cü ildən çıxır.

№01 (1555) 15 yanvar 2013 - cü il

Qiyməti 20 qəpik

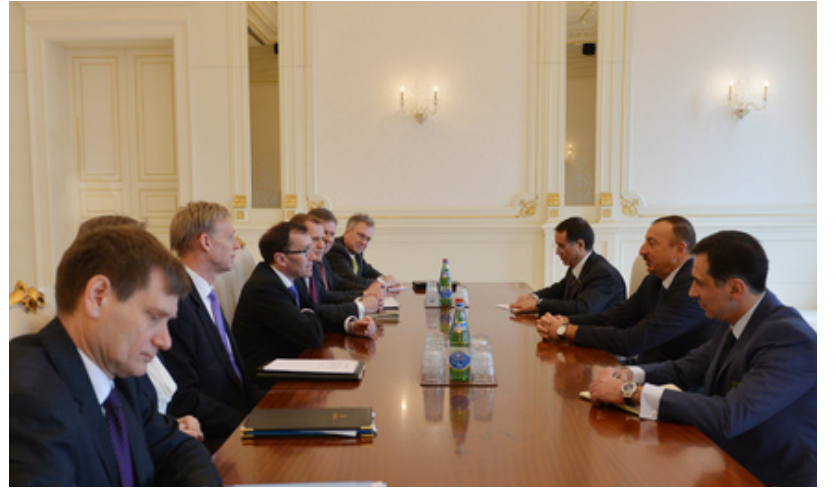
Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Norveçin xarici işlər nazirinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul etmişdir

◆ Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 14-də Norveç Krallığının xarici işlər naziri Espen Bart Eidenin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul etmişdir.

Xarici işlər naziri Espen Bart Eide Norveç Krallığının vəliəhdi Hookonun salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı. Nazir Norveçin "Statoil" şirkətinin uzun müddət Bakıda fəaliyyət göstərməsini əməkdaşlığımızın yaxşı nümunəsi kimi dəyərləndirdi. İkitərəfli münasibətlərimizin möhkəm bünövrəsi olduğunu deyən qonaq ölkələrimiz arasında tərəfdaşlıq əlaqələrinin daha da inkişaf etdirilməsi üçün böyük imkanların mövcudluğunu vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı Norveç Krallığının vəliəhdi Hookon ilə görüşünü məmnunluqla xatırladı. Prezident İlham Əliyev ölkəmizin beynəlxalq neft şirkətləri ilə əməkdaşlığının ilkin mərhələsində Norveçin "Statoil" şirkətinin ilk regional nümayəndəliyinin Bakıda fəaliyyətə başlamasının önəmini qeyd etdi. Prezident İlham Əliyev hazırda ölkələrimiz arasında əlaqələrin daha da inkişafı ilə bağlı məsələlər ətrafında işlərin uğurla davam etdirildiyini vurğuladı.

Görüşdə Azərbaycan Respublikası ilə Norveç Krallığı arasında ikitərəfli münasibətlərin müxtəlif istiqamətlərdə, o cümlədən enerji sahəsində inkişafından məmnunluq ifadə olundu, əməkdaşlığımızın gələcəkdə daha da genişləndirilməsi üçün yaxşı perspektivlərin olduğu qeyd edildi. Dövlətimizin başçısı Norveç Krallığının vəliəhdi Hookonun salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını vəliəhd Hookona çatdırmağı xahiş etdi.

REKTOR TÜRKİYƏNİN ÖLKƏMİZDƏKİ SƏFİRİNİ QƏBUL ETMİŞDİR

◆ ATU-nun rektoru, Milli Məclisin deputatı, akademik Əhliman Əmiraslanovun 2013-cü ildə ilk rəsmi qonağı Türkiyənin ölkəmizdəki səfiri Alper Coşkun olmuşdur.

Yanvarın 14-də ali qonağı qəbul edən rektor rəhbərlik etdiyi universitetin ölkədə yeganə ali tibbi təhsil ocağı kimi böyük maddi-texniki bazaya malik olduğunu vurğulayıb, universitetin potensial imkanlarından və beynəlxalq əlaqələrindən danışmışdır: "Bizim universitet Türkiyə səfirliyi ilə həmişə sıx münasibətlər quran, Türkiyə universitetləri ilə daha geniş əlaqələrə malik universitetdir. İlk müqaviləni İstanbul Universiteti ilə bağlamışıq. O vaxt Azərbaycanda tibbi təhsilin səviyyəsi çox aşağı idi. Müharibə şəraitində yaşayırdıq, alətlərimiz, avadanlıqlarımız çatışmırdı. Bir çox ixtisas sahələri üzrə mütəxəssis yetişdirmək mümkün deyildi. Məhz belə bir dövrdə İstanbul Universiteti ilə başladığımız bu mübadilənin bizə böyük köməyi dəydi. Göndərdiyimiz tələbələr uzmanlıq qazanaraq peşəkar mütəxəssis kimi Azərbaycana qayıtdılar. İndi də xeyli sayda tələbələrimiz qardaş Türkiyədə tibbin

xüsusi ehtiyac duyulan sahələri üzrə ciddi hazırlıq keçirilər. Artıq 20 ildir ki, fasiləsiz olaraq tələbə və mütəxəssis mübadiləsi aparırıq. Hal-hazırda universitetimizdə təhsil alan türkiyəli tələbələrin sayı 400-ə yaxındır. Hədəfimiz

budur ki, əlaqələrimizi daha yüksək səviyyəyə çatdıraq". Son illərdə universitet klinikalarının yaradılması istiqamətində görülən işlərin əhəmiyyətinə diqqət yönəldən rektor hələ də mövcud olan problemlərin birlikdə həllənməsinin vacibliyini önə çəkmişdir. Səmimi qəbul üçün universitet rəhbərliyinə, şəxsən rektora təşəkkürünü bildiren böyük elçi bu görüşdən məmnunluğunu dilə gətirərək qarşılıqlı əlaqələrin hazırkı durumundan razı qaldığını söyləmişdir. Türkiyənin səfiri kimi Azərbaycanda çalışdığı 4 ay müddətində ən çox tıbb mütəxəssisləri ilə görüşdüyünü deyən Alper Coşkun "qorpuq-qorpuq" qurulan əlaqələrin daha mütəşəkkil, planlı əlaqələrə çevrilməsinin zəruriliyini vurğulamışdır. Qəbulda ATU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, professor Məmməd Nəsirov və xarici tələbələrlə iş üzrə dekan Güler Seyidova iştirak etmişlər.

Arif MƏMMƏDLİ

1990-cı ilin Qanlı Yanvarından 23 il ötür

○ 23 ildir ki, Qanlı 20 Yanvarın ildönümünü hüzn günü kimi qeyd edirik. Bu hüznün, faciənin içərisində bir məğlubedilməzlik, qəhrəmanlıq yaşamaqdadır. Müasirlərimizin, gələcək nəsillərin təpədən - dirnağadək silahlanmış qan içən ordunun üzərinə əliyalın yeriyən insanların şahinə ölümlərini unutmaması üçün o tarixi günə dönmə- dönmə qayıtmalıyıq.

20 Yanvar hadisəsi həm də Azərbaycan genetikası üçün faciə yaradıb. Yanvarın 19-23-ü arası dünyaya gələn 403 nəfər uşağın 96 nəfəri cəmi 2 gün yaşayıb. 68 nəfər isə doğuş zamanı tələf olub. 19 ana öz körpəsi ilə dünyasını dəyişib. Təkcə Bakıda 281 nəfər stress vəziyyətində olub. Onların 619 nəfəri bu günədək ayrı-ayrı poliklinikalarda qeydə alınıb. 193 nəfəri Türkiyədə, 92 nəfəri isə İranda müalicə

1990-cı il yanvarın 19- dan 20- nə keçən gecə Bakıda eyni vaxtda müxtəlif istiqamətlərdən qoşun hissələri yeridildi. Dinc əhali atəşə tutulurdu, tanklar, zirehli maşınlar insanları əzib keçirdi. Xalqımız nə qədər faciəli gün yaşasa da, öz qanı ilə tariximizin şərəfli səhifələrini yazdı.

Qanlı Yanvar keçmiş SSRİ- də xüsusi amansızlıq və qəddarlıqla törədilmiş ən ağır hadisə idi. Sovet qoşunlarının işğalı nəticəsində 132 şəhid verdik, 612 nəfər yaralandı, 841 nəfər qanunsuz həbs olundu. Hərbi qulluqçular tərəfindən 200 ev və mənzil, 80 avtomatşın, külli miqdarda dövlət və şəxsi əmlak məhv edildi.

1990-1992- ci illər arasında Bakıda şəkər xəstəliyi 7,5 dəfə, ürək - damar xəstəlikləri 4,8 dəfə, əsəb xəstəlikləri 8 dəfə artıb, 57 nəfərin gözləri kor olub.

20 Yanvar faciəsində SSRİ-nin silah zavodlarında hazırlanmış snayper silahların, zəhərli- dairəvi güllələrin, gecə görmə cihazlarının, tank mermilərinin və zirehli jiletlərin sınağı keçirilib.

Azərbaycan xalqı 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsini həmişə əziz tutur.

Hər ilin 20 Yanvar günü 100 minlərlə insan Şəhidlər xiyabanına gələrək onların müqəddəs qəbirlərini ziyarət edirlər.

A.KAMRANOĞLU.

ATU-da qış imtahan sessiyası davam edir

○ Artıq 3-cü semestrdir ki, Azərbaycan Tibb Universitetində kredit sistemi ilə təhsil alan tələbələrin test imtahanları kompyuter vasitəsilə aparılır.

Rektor universitetdə qış imtahan sessiyasının müvafiq təlimatlarına və əsasnaməyə uyğun keçirilməsini təmin etmək məqsədi ilə əmr imzalayıb.

İmtahanları yüksək səviyyədə təşkil etmək məqsədilə universitetin 5 saylı korpusunda iki kompyuter zalı təşkil

olunub. Bu zallar son model, güclü proqram təminatı olan avadanlıqlarla təchiz edilib. Zalları daimi nəzarət altında saxlamaq üçün kameralar quraşdırılıb.

İmtahanların gedişini izləmək məqsədi ilə ATU-nun rektoru, millət vəkili, akademik Əhliman Əmiraslanov dəfələrlə virtual mərkəzində olub, tələbələrlə görüşüb. O, bildirib ki, elektron imtahanların keçirilməsi təhsildə elektron vasitələrin, müasir informasiya texno-

logiyalarının tətbiqi, elektron təhsilin həyata keçirilməsi, dünya təhsil sisteminə inteqrasiya, Boloniya prosesinin tam tətbiqinə nail olmaq baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir.

İmtahanların gedişatı ilə bağlı virtual test mərkəzinin rəhbəri, dosent Şahin Bayramov qəzetimizə məlumat verdi: "2012-2013-cü tədris ilinin qış imtahan

(davamı səh. 2-də)

ATU-da qış imtahan sessiyası davam edir

(əvvəli səh. 1-də)

sessiyası dekabrın 30-da başlamış və ümumi tələbələr təxminən 40 faizini əhatə etmişdir. Kredit sistemi ilə 3500 tələbə qış imtahan sessiyasında iştirak edəcəkdir ki, onlar da müxtəlif fənlər üzrə 28000 imtahan verəcəklər. Artıq tələbələr bu sistemə alışmışdır. Keçən illər qarşılaşdığımız problemlər aradan götürüldü. Zalların quruluşu və proqramları imkan verir ki, biz eyni vaxtda eyni zalda müxtəlif fakültələr üçün paralel imtahanlar keçirək. Yəni, eyni fakültə tələbələri yanaşı əyləşməyəcəklər. Və üstəlik, onlar müxtəlif fənlərdən imtahan verəcəklər. Lap eyni fakültənin eyni kursunun eyni fəndən imtahan verən iki tələbəsi yanaşı düşsə belə, onların bir-birindən köçürməsi alınmayacaq. Çünki, test sualları fərqli variantlarda olacaq. Kompüterləri də elə düzmüşük ki, professorlar yanda oturanın monitorunun qarşısını tutsun.

Əvvəllər tələbələr imtahana konspekt keçirirdilər, telefon gətirirdilər, bu halların qarşısı demək olar ki, alınmışdır. Son vaxtlar 2 dəfə telefon keçirməyə cəhd edilsə də alınmayıb.

Ş.Bayramov imtahanın şəffaf və müdaxiləsiz keçməsi üçün görülən digər tədbirlərdən də danışdı: "İmtahanda iştirak edəcək kompüterlərin informasiya çıxışı yoxdur, yəni onların fleş və disk yerləri qapılıdır. Həmçinin, bu kompüterlərin şəbəkəyə çıxışı yoxdur. Hələlik hansı mümkün variantlar ağılımıza gəlibsə, onların qarşısını almışıq".

Mərkəz rəhbərinin dediyinə görə, ümumilikdə imtahan sualları çoxdur və hamısının cavab variantlarını əzbərləmək qeyri-mümkündür. Tələbə test bankında tanış olduğu suallardan yalnız 25-nə imtahanda cavab verəcək. Yəni, tələbə imtahana yaxşı hazırlaşsa, bal toplaya biləcək: "Biz digər universitetlərdə işlədilən proqramlarla tanış olmuşuq. Onlarda tətbiq edilən proqramlara dəyişikliklər edib keyfiyyətini artırıbmışıq. Odur ki, imtahanın yüksək səviyyədə və problemsiz keçəcəyini gözləyirik".

Hazırda I və II müalicə-profilaktika, pediatriya fakültələrinin IV-V kurs, stomatologiya fakültəsinin V kurs tələbələri

Fotolar Cənətalı Çingizindir

klassik üsulla imtahan verirlər. Yerdə qalan bütün fakültələr kredit sisteminin əsasında fevralın 4-dək biliklərini elektron test imtahanında sınaqacaqlar.

MƏNSUR

Azərbaycanda son illər ərzində tibb işçilərinin maaşlarının artırılması barədə 12 qərar qəbul olunmuşdur

○ Azərbaycanın son illər baş verən sürətli iqtisadi inkişaf bütün sosial sahələrin, o cümlədən səhiyyənin inkişafına da əsaslı təkan vermişdir.

Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən tibb müəssisələrinin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi, yeni tibbi texnologiyaların tətbiqi ilə bağlı geniş miqyaslı tədbirlər həyata keçirilmişdir. Bu da öz növbəsində səhiyyəimizin dünya standartlarına uyğun inkişaf etməsinə səbəb olmuşdur.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən AzərTAC-a bildirmişlər ki, Azərbaycan Tibb Universiteti və Əziz

Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutu ilə yanaşı, 11 elmi-tədqiqat institutu və mərkəzində hazırda 2 min 700-ə yaxın elmi işçi və müəllim çalışır.

Azərbaycan Prezidentinin diqqət və qayğısı nəticəsində son illərdə mütəmadi olaraq tibb işçilərinin əmək haqları artırılır. 2003-cü ildən etibarən tibb işçilərinin maaşlarının artırılması barədə 12 müvafiq qərar qəbul edilmişdir.

Bu illər ərzində dövlət tərəfindən 10 tibb işçisinə orden, 136 nəfərə "Tərəqqi" medalı, 58 nəfərə Əməkdar Elm Xadimi və Əməkdar Müəllim, 164 nəfərə Əməkdar Həkim fəxri adları verilmişdir.

Bakıda şəkərli diabet xəstələri üçün pulsuz təlimlər keçiriləcəkdir

○ Səhiyyə Nazirliyinin İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzində yanvarın 21-dən 25-dək şəkərli diabet xəstələri üçün pulsuz təlimlər keçiriləcəkdir.

Mərkəzdən AzərTAC-a bildirmişlər ki, risk qrupuna aid əhali üçün işə pulsuz təlimlər yanvarın 28-dən 30-na kimi təşkil olunacaqdır.

Təlimlərdə diabet və bu xəstəliyin fəsadları ilə bağlı məlumat verəcəkdir. İştirakçılar, həmçinin özünəmənzər vasitələrindən istifadə qaydalarına dair biliklərə yiyələnəcəklər.

Bakıda artroplastika üzrə kurslar keçirilir

○ Bakıda ilk dəfə olaraq Azərbaycanın və Türkiyənin travmatoloqlar və ortopedlər assosiasiyalarının birgə təşkilatçılığı ilə artroplastika mövzusunda kurslar keçirilir.

AzərTAC xəbər verir ki, kurslarda tibbin bu sahəsi üzrə tanınmış mütəxəssislər, rezidentlər və gənc həkimlər iştirak edirlər.

İki gün davam edəcək kurslara Türkiyədən 15-ə yaxın nüfuzlu mütəxəssis dəvət olunmuşdur.

Kursların türk alimlərinin süni oynaq yaratmaq kimi çətin əməliyyatların inceliklərini Azərbaycanın gənc həkimlərinə öyrətmək və qarşılıqlı təcrübə mübadiləsi aparmaq məqsədilə təşkil edildiyi bildirilmişdir.

Nəsillərə örnək olan ömür

○ Yanvarın 22-də filologiya elmləri doktoru, professor, 40 ilə yaxın ATU-nun Azərbaycan dili kafedrasına rəhbərlik etmiş dilçi - alim Səyyarə Məmməd qızı Mollazadənin (Fərhadovanın) 80 yaşı tamam olur. Bu illərin düz 68-ni (1954-cü ildən) Səyyarə xanım şərəfli bir işə - müəllim peşəsinə sərff etmiş, onsuz da çətin olan müəllimliklə yanaşı ağır alim ömrü də yaşamışdır.

Səyyarə xanım çətin, ancaq yetərinçə örnək ola biləcək bir həyat yaşayıb. 1933-cü ildə məşhur İlisu kəndində dövrünün ziyalı, öz ağılı, xeyirxahlığı ilə indi də xatırlanan Məmməd Fərhadovun ailəsində dünyaya göz açıb. Uşaqlıq illəri çox əziyyətli olub; 1934-cü ildə atasının işi ilə bağlı Bakıya köçüblər. 1-ci sinfə 132 saylı məktəbə gedib. Müharibə başlayanda atasını səfərbərliyə alıblar. Ailə təzədən İlisuya - babasının yanına qayıdıb. Artıq ahıl yaşlarında olan baba və nənə üç qız nəvələrinin və gəlinlərinin qayğısını çəkməli olublar.

Bəli, o ağır illər keçib getdi. Müharibə qurtardı, bir az sonra atası yaralanıb evə dönür. Ailə təzədən Bakıya qayıdır. Səyyarə təhsilini 132 saylı məktəbdə davam etdirir. Məktəbdə gözəl ab-hava var idi. Savadlı, dünyagörüşlü, vətənpərvər müəllimlər, mehriban, səmimi, dərslərini yaxşı qiymətlərlə oxuyan şagirdlər. Səyyarənin ağıllı, dərrakəli, mehriban rəfiqələri var idi (Onlardan biri ilə - Rəhilə ilə Səyyarə indiyə qədər bacı kimi münasibəti davam etdirir). Ən çox ədəbiyyat müəllimlərini sevirdilər, özlərini ona bənzətmək istəyirdilər. Bu, o dövrün adlı-sanlı dil-ədəbiyyat müəllimi Bilqeyş Məmmədova idi. (O, məşhur folklorşünas, professor Məmmədhusəyn Təhmasibin həyat yoldaşı idi). Elə Bilqeyş müəllimin təsiri idi ki, Səyyarə və bir neçə yoldaşı o zaman böyük fəxrlə S.M.Kirov adına Azərbaycan Dövlət Universiteti (bir vaxt mən də bu fəxri adın vurğunluğu ilə yaşamışam), indi də eyni fəxrlə "BDU" deyərək adlandırdığımız ali məktəbin filologiya fakültəsinə daxil oldu. 1949-54-cü illər onun qaynar, qayğısız, dostluq yoldaşları, zəhmətli-sevincli tələbəlik illəri idi. Səyyarə gözəl müəllimlərin, istiqanlı tələbə yoldaşlarının əhatəsində mükəmməl bilik almaqla yanaşı, valideynlərindən aldığı mənəvi-əxlaqi dəyərləri bir qədər də zənginləşdirdi, həyatda insanı ucaldan, ətrafdakıların gözündə böyükdən daxili gözəllik duyğularını daha da mükəmməlləşdirdi, yetkin dünyagörüşünə sahib oldu. Erkən ailə qurması sonrakı təhsilini bir qədər gecikdirsə də, orta və ali məktəbdə aldığı mükəmməl bilik ona imkan verdi ki, aspiranturanı vaxtında bitirsin, tamamladığı dissertasiyanı vaxtında müzakirəyə versin. (O artıq ailə qurub iki uşaq anası olarkən - 1961-ci ildə aspiranturaya daxil olmuşdu). 1965-ci ildə gənc mürəxəssisi o zaman N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun Azərbaycan və rus dilləri kafedrasına baş müəllim göndərilir. Səyyarə xanım 1966-cı ildə namizədlik dissertasiyasını uğurla müdafiə edir.

Səyyarə Mollazadə həm namizədlik, həm də doktorluq dissertasiyalarının mövzularını dilçilik elminin ən çətin sahələrindən götürüb. Səyyarə xanım dialektoloqlar içində, bəlkə də, ilk qadındır. Səyyarə xanımın doktorluq işi də toponimiyaya həsr olunub ki, alim yenə də Azərbaycanın Şimal rayonlarının yaşayış məskənlərinin adlarını canlı olaraq qeydə almış, onların üzərində tədqiqatçı əməliyyatı aparmışdır.

Səyyarə xanımın elm yolu da hamar, güllü-çiçəklili olmayıb. Əvvəl dediyim kimi, doktorluq dissertasiyasını o zaman deyildiyi kimi "VVAK"-da müdafiə edib. 1973-cü ildə müzakirəyə təqdim etdiyi dissertasiyanı yalnız 6 il sonra - 1979-cu ildə müdafiəsinə nail olub, professor adını az qala 10 il sonra - 1988-ci ildə alıb. Səyyarə xanım 1954-cü ildən pedaqoji işlə, 1961-ci ildən elmi tədqiqatla məşğul olur. Az qala 40 il işlədiyi ali məktəbin Böyük Elmi Şurasının üzvü olub, uzun illər "Dillər" sikli üzrə metodiki komissiyanın sədri vəzifəsini aparıb. Ancaq heç vaxt yorulmuş deməyib, arxayınlaşmayıb, tapşırılan işə məsuliyyətini azaltmayıb, öz əmək intizamı ilə həmişə nümunə olub. Sağlamlığındakı nasazlıqla bağlı 2008-ci ildə kafedra müdiriliyindən, bu ilin sentyabrından kafedranın professoru vəzifəsindən könüllü gəlib. Ancaq nə özü, nə də onun kafedrasının əməkdaşları bir-biri ilə əlaqəni kəsmir, Səyyarə xanım yenə də öz ağbırək sözü ilə, böyük məsləhəti ilə bizim yanımızdadır.

Əzizimiz, əməlləri ilə ətrafına daim işıq paylayan Səyyarə xanıma 80 illik yubileyi günündə ağrısız ömür, sevinc dolu saatlar, övladlarının və nəvələrinin əhatəsində xoşbəxt günlər arzulayırıq.

80 yaşınız mübarək, Səyyarə xanım!

dir.

1969-cu ildə ATU-nin Azərbaycan və rus dilləri kafedrası haqqında xoşagəlməz rəy formalaşır. Buna görə də kafedra müdirini vəzifədən kənarlaşdırırlar. Həmin il gənc filologiya elmləri namizədi Səyyarə Mollazadəni kafedraya müdir təyin edirlər.

Səyyarə xanım kafedraya rəhbərlik etdiyi 40 ildə özünü inzibatçı müdir kimi yox, kollektivin ağbırəyi, böyüyü kimi aparmış, əməkdaşların hər birini özünə doğma hesab etmişdir, onların xeyrində, şərinə həmişə öndə olmuş, kollektivini özünə səmimi bir ailə bilməmişdir...

Beləliklə, kafedrada tədris-metodiki, tədris-təşkilati və ictimai işlər sahəsində qızgın iş başlayır. Proqrama yenidən baxılır, mövzu-təqvim planları mükəmməlləşdirilir. Kafedranın kadr tərkibi də yeni qüvvələrlə təkmilləşdirilir. Səyyarə xanım 1979-cu ildə 1966-cı ildən üzərində işlədiyi "Azərbaycanın şimal rayonlarının toponimiyası" adlı doktorluq işini müdafiə edir və doktorluq diplomu alır. İndi Səyyarə Mollazadə 150-dən artıq məqalənin, 6 monoqrafiyanın, 5 metodik vəsaitin müəllifidir. 1999-cu ildə nəşr olunmuş "Azərbaycan toponimləri (Ensiklopedik lüğət)" kitabında Səyyarə xanımın tədqiqatları geniş əks olunmuşdur. Mən burada onun opponenti fəaliyyətindən də danışmaq istəyirəm. Son 20-25 il ərzində Səyyarə xanım 30-dan çox namizədlik və doktorluq işinə rəsmi opponenti olub.

Səyyarə xanımın elm yolu da hamar, güllü-çiçəklili olmayıb. Əvvəl dediyim kimi, doktorluq dissertasiyasını o zaman deyildiyi kimi "VVAK"-da müdafiə edib. 1973-cü ildə müzakirəyə təqdim etdiyi dissertasiyanı yalnız 6 il sonra - 1979-cu ildə müdafiəsinə nail olub, professor adını az qala 10 il sonra - 1988-ci ildə alıb. Səyyarə xanım 1954-cü ildən pedaqoji işlə, 1961-ci ildən elmi tədqiqatla məşğul olur. Az qala 40 il işlədiyi ali məktəbin Böyük Elmi Şurasının üzvü olub, uzun illər "Dillər" sikli üzrə metodiki komissiyanın sədri vəzifəsini aparıb. Ancaq heç vaxt yorulmuş deməyib, arxayınlaşmayıb, tapşırılan işə məsuliyyətini azaltmayıb, öz əmək intizamı ilə həmişə nümunə olub. Sağlamlığındakı nasazlıqla bağlı 2008-ci ildə kafedra müdiriliyindən, bu ilin sentyabrından kafedranın professoru vəzifəsindən könüllü gəlib. Ancaq nə özü, nə də onun kafedrasının əməkdaşları bir-biri ilə əlaqəni kəsmir, Səyyarə xanım yenə də öz ağbırək sözü ilə, böyük məsləhəti ilə bizim yanımızdadır.

Əzizimiz, əməlləri ilə ətrafına daim işıq paylayan Səyyarə xanıma 80 illik yubileyi günündə ağrısız ömür, sevinc dolu saatlar, övladlarının və nəvələrinin əhatəsində xoşbəxt günlər arzulayırıq.

80 yaşınız mübarək, Səyyarə xanım!

A.MİRİYEV,
Azərbaycan dili kafedrasının müdiri, dosent

Sevimli müəllim, zəhmətkeş tədqiqatçı, mehriban həmkar

◆ **Yuxarıda deyilən sözləri əməkdaşların hamısına aid etmək olmur. Ümumi gigiyena və ekologiya kafedrasının dosenti Abbasova Elmira Fərrux qızı məhz həmin ifadələrə layiqdir. Bu yaxınlarda Elmira xanım müdriklilik dövrünün yubileyini qeyd etmişdir.**

O, 1952-ci il dekabrın 25-də özünə məxsus, dəyərli ənənələri ilə fərqlənən Bakı şəhərində dünyaya göz açmışdır. Orta məktəbi uğurla bitirdikdən sonra Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun sanitariya-gigiyena fakültəsinə daxil olmuş və oranı 1976-cı ildə bitirərək bir müddət Bakı şəhəri gigiyena-epidemiologiya xidməti sisteminə həkim kimi işləmişdir. Şəhər əhalisinə profilaktik xidmət göstərdiyi dövrdə səylə çalışmış və layiqli hörmət qazanmışdır. Elmira xanım 1981-ci ildən hal-hazırda kimi ümumi gigiyena ekologiya kafedrasında çalışır. O, ali məktəb üçün vacib olan əsas xidmət mərəh-

lələrini keçmişdir. Belə ki, kafedranın baş laborantı, assistenti, baş müəllimi və dosenti vəzifələrində səylə çalışmış, 1990-cı ildə uğurla namizədlik dissertasiyası müdafiə edərək, alimlik dərəcəsi almışdır. Elmira xanımın uğurlu pedaqoji fəaliyyəti ilə tələbələrin və professor-müəllim heyətinin rəğbətini qazanmışdır. O, 2 fundamental dərsləyin həmmüəllifi, 2 tədris vəsaitinin, 2 metodik tövsiyənin müəllifidir.

Elmira xanım elmi-tədqiqat işlərində də uğurla çalışır, kafedranın plan üzrə yerinə yetirdiyi elmi işlərdə məsul icraçı kimi fəaliyyət göstərir və kafedranın elmi nailiyyətlərinə öz seçilən töhfəsini verir. Onun 40-dan çox elmi işi dərc edilmişdir, kafedranın elmi işlər üzrə kuratoru kimi də səylə çalışır. Elmira xanımın ictimai fəaliyyəti də diqqətə layiqdir. O, uzun müddət fakültə Elmi Şurasının elmi katibi kimi səmərəli iş aparmışdır. Elmi Şurada qəbul edilən qərarların yerinə yetirilməsini

daima diqqətdə saxlamışdır. Elmira xanımın şəxsi keyfiyyətləri də ona kollektivdə hörmət qazandırmışdır. O, həqiqət, səmimiyyət və mental dəyərlər daşıyıcısı kimi hörmətə layiq insandır. Kafedranın əməkdaşları və fakültənin kollektivi Elmira xanımı təbrik edir, ona təcrübəli pedaqoq, qayğıkeş ana, mehriban nənə kimi uzun ömür, can sağlığı və uğurlu fəaliyyət arzu edir.

Aydın MƏMMƏDOV,
Tibbi-profilaktika və tibbi-biologiya fakültəsinin dekanı

Dünya Səhiyyə Təşkilatı 2012-ci ildə ictimai səhiyyə sahəsində görülmüş işlərə yekun vurmuşdur

◆ **Dünya Səhiyyə Təşkilatı (DST) 2012-ci ildə ictimai səhiyyə sahəsində görülmüş işlərə yekun vurmuşdur.**

Hindistanda poliomielit xəstəliyinin kökünün kəsilməsi və insanların təhlükəsiz içməli su ilə təmin edilməsi məsələlərində qazanılmış uğurlar xüsusilə qeyd edilmişdir. Bununla bərabər, ekspertlər yüksək qan təzyiqi və diabet problemi ilə əlaqədar narahatlıqlarını bildirmişlər.

DST xatırlatmışdır ki, 2012-ci il yanvarın 12-də Hindistan poliomielit virusunun fəal yayıldığı ölkələrin siyahısından çıxarılmışdır. Hazırda poliomielit xəstəliyinə tutulma halları yalnız üç ölkədə - Əfqanıstan, Nigeriya və Pakistanda müşahidə olunur. Hindistanın bu sahədə uğur qazanması onu göstərir ki, hətta ən mürəkkəb şəraitdə belə infeksiyanın yayılmasına son qoymaq mümkündür.

Martın 6-da DST və Uşaq Fondu (UNICEF) İnkişaf Sahəsində Miniliyin hədəfləri çərçivəsində təhlükəsiz içməli sudan istifadə etmək imkanı olmayan insanların nisbi sayının iki dəfə azaldılması vəzifəsinin yerinə yetirdiyini elan etmişdir.

2012-ci il ictimai səhiyyə sahəsində bir sıra başqa uğurlu hadisələrlə də əlamətdar olmuşdur - hökumətlər bütün məmulatları ilə qanunsuz

alverə qarşı mübarizə, yoluxucu olmayan xəstəliklərin monitorinqi və H₂N₁ qripi sahəsində elmi araşdırmalar aparılmasına dair mühüm sazişlər bağlamışlar.

Ötən il DST hava haqqında məlumatdan insanların sağlamlığının qorunması üçün istifadə etməyi və psixi sağlamlığında pozuntular olan insanları lazımi tibbi yardımla təmin etməyi məsləhət görmüşdür. Dünya Sağlamlıq Günündə sağlam qocalma üsullarına diqqət cəlb edilmiş, Dünya Səhiyyə Assambleyası isə bir sıra məsələlərə, o cümlədən yeniyetmə yaşında qidalanma və hamiləlik məsələlərinə dair qərarlar qəbul etmişdir.

2012-ci ildə dünyamız yenə ciddi təhdidlərlə üzləşmişdir. Məsələn, Uqandada Ebol qızdırma epidemiyası qeydə alınmışdır.

DST yüksək qan təzyiqi və diabet problemlərinin kəskinləşməsinə dəlalət edən yeni statistik məlumatlar dərc etmişdir. Mayın 16-da nəşr edilmiş "2012-ci ildə Dünya Səhiyyə Statistika" adlı məruzədə qeyd edilir ki, hazırda planetin yaşlı sakinlərinin hər üç nəfərindən biri yüksək qan təzyiqindən əziyyət çəkir. Bu, insult və ürək xəstəlikləri nəticəsində ölüm hallarının təxminən yarısının səbəbidir. Yaşlı insanların orta hesabla hər 10 nəfərindən biri diabetdən əziyyət çəkir.

Xalqımız zaman keçdikcə şəhidliyin mənasını daha dərinlən hiss edir

◆ **Xalqımızın qan yaddaşına qanlı yanvar kimi həkk olunmuş 20 Yanvar hadisələrindən iyirmi üç il ötür. Həmin gün quduz Sovet ordusu xalqımıza qarşı ağır cinayət törətmiş, dinc əhalini xəbərsiz-filansız qanına qəltan etmişdir.**

Görünməmiş bu kütləvi terror aktı nəticəsində yüzlərlə vətən övladı işgəncə və zülmə məruz qalmış, öz haqq işi uğrunda amansız surətdə qətlə yetirmişdir. Erməni daşnaqlarının torpaqlarımıza olan iddialarını dəstəkləyən SSRİ rəhbərliyinin bu mövqeyinə etiraz

əlaməti olaraq ayağa qalxmış əliyalın Azərbaycan xalqına bütün dünyanın gözü qarşısında divan tutuldu. Ancaq nə yazıqlar olsun ki, baş verən cinayət barədə dünyanın heç bir sivil dövləti səsini belə çıxarmadı. Sanki bu fəryadı haqqa-ədələtə söykənən dünya təşkilatları nə gördü, nə eşitdi. Və beləliklə, dünya millətləri içərisində hüququ tapdanan Azərbaycan adlı bir xalqın harayına sahib duran olmadı.

Lakin, düşmənlərimiz onu da unutdu ki, Azərbaycan xalqını tankların BTR-lərin təkərləri altında əzməklə onu hələ diz çökdürə bilməyib. Çünki onun Heydər Əliyev kimi güclü, böyük fenomen yiyəsi vardı. Düşmənlərimiz dərk etmədi ki, bu millət atası özü Moskvada ağır şəraitdə olmasına baxmayaraq baş vermiş qanlı faciəni ilk dəfə olaraq beynəlxalq kütləvi informasiya vasitələri ilə bütün dünyaya çatdıracaq. Düşmənlər bilmədilər ki, illər keçəcək, 20 Yanvar hadisələri öz siyasi-hüquqi qiymətini də məhz Böyük İnsanın yenidən hakimiyyətə gəlişi dövründə alacaq.

Artıq 20 Yanvar şəhidləri xalqımızın qəhrəmanlıq rəmzinə çevrilib, and yerinə döndü. Neçə-neçə məktəbə, küçəyə, uşaq bağçasına və digər ictimai yerlərə onların adı verilib. Adlarına şeirlər, poemalar həsr

edilib. Adlarına şeirlər, poemalar həsr olunub, bir-birindən dəyərli əsərlər yazılıb, nəğmələr qoşulub, sənədli filmlər çəkilib, rəsm əsərləri yaradılıb. Bu dəyərli ədəbi-bədii, incəsənət əsərləri gələcək nəsilləri mübariz ruhda böyüməyə sövq edir, tarixin bu qanlı səhifəsini unutmamağa səsliyin.

Hər il Ümumxalq hüzn günündə universitetimizdə tədbirlər təşkil olunur, qanlı 20 Yanvar faciəsinin səbəbləri və mahiyyəti barədə söhbət açılır. O vaxtdan bəri 20 Yanvarın doğurduğu hüznün və kədər, şərəf və qürur hissləri bizimlə yanaşı addımlamaqdadır. Zaman keçdikcə, şəhidliyin mənasını xalq daha dərinlən hiss edir, bu qanlı cinayətlərin təşkilatçıları və iştirakçıları lənətlənir.

Bəli, o müdhiş gecədən 23 il ötür. Günahkarlar bu gün də cəzasız qalır. Tarix boyu öz istiqlalıyyəti və milli varlığı uğrunda mübarizə aparan xalqımız isə bu misli-bərabəri olmayan cinayət işini zamanın öz ixtiyarına buraxıb.

Bəli, o müdhiş gecədən 23 il ötür. Günahkarlar bu gün də cəzasız qalır. Tarix boyu öz istiqlalıyyəti və milli varlığı uğrunda mübarizə aparan xalqımız isə bu misli-bərabəri olmayan cinayət işini zamanın öz ixtiyarına buraxıb.

Bəli, o müdhiş gecədən 23 il ötür. Günahkarlar bu gün də cəzasız qalır. Tarix boyu öz istiqlalıyyəti və milli varlığı uğrunda mübarizə aparan xalqımız isə bu misli-bərabəri olmayan cinayət işini zamanın öz ixtiyarına buraxıb.

M.CAVADOV

QIYMƏTLİ DAŞLAR MÜALİCƏ EDİR

ALEKSANDRİT

Aleksandrit-tərkibində xrom olan xrizoberilin işığın təsiri ilə asılı olaraq rəngini dəyişən növüdür. Tərkibi Al₂BeO₃-dür (Al₂O₃ - 80,2%, BeO - 18,2%) və 0,5 %-ədək Cr₂O₃ qatışıqları olur. Sinqoniyası rombikdir. Aleksandritlər gündüz işığında zümrüdü-yaşıl, süni işıqda qırmızıqırmızı-bənövşəyi rəngdə olur.

Onun bu xüsusiyyətini ilk dəfə fin mineraloqu N.Nordelşeld 1834-cü ildə Yekaterinburq yaxınlığındakı Tokov çayında yeni mineral taparkən görmüşdür. Hazırda aleksandrit ancaq almaz, rubin, zümrüd və safirdən geri qalmaqda olduqca qiymətli daş hesab olunur. Aleksandrit mineralı 1855-ci ildə Rusiya imperatoru olmuş II Aleksandr - 1842-ci ildə şahzadə Aleksandrın şərifinə adlandırılmışdır. 1881-ci ildə II Aleksandr öldürüldükdən sonra Rusiya padşahpərəstləri arasında aleksandritlə bəzədilmiş daş-qaşlar xüsusilə populyar olmuşdur.

Uzun illər aleksandrit təmiz Rusiya mineralı hesab olunmuşdur və əsasən, Ural dağlarında (zümrüdlə birlikdə) çıxardılmışdır. Sonralar isə Braziliyada, Hindistanda, Şri Lankada, Madagaskarda, ABŞ-da, Zambiyada, Zimbabvedə onun yataqları tapılmışdır. Son zamanlar sintetik aleksandrit də istehsal edilir.

Aleksandrit insanın sinir sistemə müsbət təsir göstərir. Hesab edilir ki, ikili rəngdə olması qanın iki tipli-venoz və arterial qan ilə əlaqədardır. Ona görə də aleksandritin qanyaranmanı yaxşılaşdırmasına, qanı təmizləməsinə və damarları möhkəmləndirməsinə inanırlar. Müasir

litoterapevtlər hesab edir ki, aleksandrit dalağın və mədəaltı vəzinin müalicəsində kömək edir.

Mövhumata görə aleksandritin rəngində sarı çalarının meydana çıxması onun sahibini təhlükədən və xəstəlikdən mühafizə edir. Məhz ona görə də aleksandriti bəzən «dahiyanə rus daşı» adlandırırlar. Hesab edirlər ki, aleksandritlə bəzədilmiş zinet əşyaları sahibinin ağıl və emosiyalarını nizama salaraq, mənəvi cəhətdən təmizlənməsini təmin edir. Mediumlar aleksandriti gələcəyi intuitiv dərk etmək qabiliyyətini gücləndirmək üçün istifadə edirlər.

Aleksandrit insanlarda onurğa boyunca yerləşən döş qəfəsi mərkəzində, ürək bərabəri səviyyəsində olan aktiv mərkəzə, bu mərkəzin aktivləşməsi ürək-damar sistemine, döş qəfəsinə, onurğaya və ellərə təsir göstərir. Həmin mərkəz insanlara qarşı məhəbbət, səmimiyyət, həssaslıq təmin edir, dostluq münasibətinin yenidən qurulmasında iradəni möhkəmləndirir.

Aleksandritlə bəzədilmiş daş-qaşları, əsasən, Əqrəb, Oxatan, Buğa bürcündə doğulanların taxması məsləhət görülür.

Sahib ƏHMƏDOV,
Ümumi gigiyena və ekologiya kafedrasının dosenti

50-ni aşırıdın, 100-ə nə qaldı...

◆ "Təbib" qəzetinin məsul katibi, şair-publisist Mənsurun (Mənsur Abbas oğlu Ələkbərov) 50 yaşı tamam oldu. O indiyə kimi 2 kitabın müəllifidir, onlarla yazıçı və şairin müxtəlif səpkili kitablarına redaktorluq etmişdir. 15 ildən artıqdır ki, Azərbaycan Tibb Universitetinin qaynar həyatını işıqlandıran, vaxt tapdıqca hissələrini, duyğularını şeirə çevirən, vaxtaşırı respublika mətbuatında publisistik, ədəbi-bədii yazıları ilə çıxış edən qələm dostumuzu yarım əsrlik yubileyi münasibətilə səmimi qəlbədən təbrik edir, daim can sağlığını qoruyarlardan yazan həmkarımıza da möhkəm cansağlığı, yaradıcılıq uğurları arzulayırıq!

Gənliyin qocalığını, qocalığın gəncliyini yaşayan əziz dostumuz, heç vaxt sözün kəsərdən düşməsin, qələmin həmişə iti olsun!

AD GÜNÜMƏ

Bu fələklə nə işim var,
Öz bəxtimlə nərd atmışam.
Zərim şeş-beş verməyəndə
Oynu yarımçıq qatmışam.

Tale payım ulduz boyda,
Di bu paydan ye də, doy da.
Gündüz yasda, axşam toyda,
Yollarda itib-batmışam.

Mərd dostlardan xərc elədim,
Beş-on şeir dərc elədim.
Namərd kəslə mərc elədim,
Olub qalanı satmışam.

Saçlarıma dən saldırdım,
Gözümə eynek aldırıdım.
Bir də başımı qaldırıdım,
Atam yaşına çatmışam.

Mənsur, həyat xoş duyğuymuş,
Gah isti, gah soyuğuymuş.
Ömür şirin bir uyğuymuş,
Fil qulağında yatmışam.

QARDAŞ

Vaxt var idi yumruq kimi
Bir idik, qardaş, bir idik.
Sevinc ekib, dərd becərdik,
Nər idik, qardaş, nər idik.

Ülfət qıldıq şeytan ilə,
Həqiqəti bilə-bilə.
Xəcalətdən gile-gilə
Əridik, qardaş, əridik.

Kor olmadıq tüstümüze,
Dostkən girdik qəsdimizə.
Düşməni kimi üstümüze
Yeridik, qardaş, yeridik.

Kim nə çaldı baş oynadıq,
Bilmədik, çaş-baş oynadıq.
Gözümüzə yaş oynadıq,
Kirdik, qardaş, kirdik.

Mənsur, olanı unutma,
Yaran bağlanıb, qanatma.
Sən deməyənə ucdantutma
Şər idik, qardaş, şər idik.

Etibarsız sayılır

Pediatriya fakültəsinin VI kurs, 485^b qrup tələbəsi Breykina Kseniya Stanislavna adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Stomatologiya fakültəsinin III kurs, 702^a qrup tələbəsi Ahlgahameli Ahad Abbas oğlunun adına verilmiş Azərbaycan Respublikasının ərazisində müvəqqəti yaşamaq üçün vəsiqə və tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ATU-nun hazırlıq şöbəsinin dinləyicisi Mustafa Fəhri Xorshəddin adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Rəşidova Nihal Mübariz qızına Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən 2010-cü ildə həkim-terapevt ixtisası üzrə verilmiş internatura vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Hərbi tibb fakültəsinin VI kurs, 1102^b qrup tələbəsi İsmayılov Fərid Nüsrət oğlunun adına verilmiş hərbi bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin III kurs, 195^a qrup tələbəsi Haticə Beyza Şahinin adına verilmiş Azərbaycan Respublikasının ərazisində müvəqqəti yaşamaq üçün vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Təbrik

Nigar balanı bir yaşının tamam olması münasibətilə atası Amil, anası Rasta, babaları, nənələri, bibiləri, xalaları və dayısı Cavidan ürəkdən təbrik edir, sağlam və xoşbəxt böyüməsini arzulayırlar!

İkinci əl tütün tüstüsü, Qadın aludəçilərin sayının artma səbəbləri

◆ Artıq son illərdə məlum olmuşdur ki, tütün tüstüsünün ətrafdakı insanlara zərəri heç də onun istifadəsinə olandan az deyil.

Uşaqlardakı orta qulaq infeksiyaları da "zəhər" in bu tip zərərindən biridir. Belə ki, orta qulaq infeksiyaları ABŞ xəstəxanalarına və tibb idarələrinə müraciət edən uşaqlar arasında üstünlük təşkil edən xəstəliklərdəndir. Hələ bir neçə il əvvəl, 2006-cı ildə Birləşmiş Ştatlar Ümumi Cərrahiyyə Təşkilatı valideynlərin, xüsusən, qadınların siqaret çəkmələri ilə onların uşaqlarında orta qulaq infeksiyalarının rastgəlmə tezliyi arasında asılılığa dair kifayət qədər dəlillərin olması barədə bəyanat vermişdi. Həmçinin, Amerika İctimai Səhiyyə Məktəbinin tədqiqatçıları və onların "Tobacco Free" Cəmiyyətindəki kolleqaları da ikinci əl siqaret tüstüsü olan Amerika evlərindəki uşaqlarda orta qulaq infeksiyalarına rast gəlinməsinə öz geniş araşdırmaları ilə təstiqləyiblər.

İkinci əl tütün tüstüsü havada nikotin və başqa toksinlər də daxil olmaqla zərərli maddələrin miqdarını kəskin sürətdə artırır. Belə mühtidə tənəffüs edən cavan və yaşlı qadınların. Ümumiyyətlə, istənilən şəxsin sağlamlığı ciddi təhlükə altında olur. Belə ki, ikinci əl tütün tüstüsü qəbul etmiş insanlarda eyniylə tütün aludəçilərinə rast gəlinən xəstəliklərin olması ehtimalı çox yüksəkdir.

Tarixən bəziləri səhvən tütün tüstüsündən müalicə və profilaktika məqsədiylə istifadə ediblər. XVI əsrdə ispan həkimi Nikolas Mondares yeni kəşf olunmuş Amerika qitəsinin müalicəvi bitkilərinə dair kitab yazmışdı. Və o, kitabda tütünün 36 xəstəliyi müalicə edə bildiyini qeyd etmişdi. Elə həmin əsrin sonlarında yaşamış Tomas Harriet sağlamlıq üçün hər gün tütün çəkməyi məsləhət görürdü. Maraqlısı budur ki, o özü xərcəng xəstəliyindən vəfat etmişdi. XX əsrin əvvəllərində həkimlər hamilə qadınların kökəlmələri üçün onlara tütün çəkmələrini məsləhət görürdülər. Sonralar aparılan çoxsaylı müşahidə və araşdırmalar nəticəsində tütünün insan orqanizminə olan zərərlerinin siyahısı tərtib edildi və bu siyahı ildən-ilə genişləndi. Hal-hazırda siyahının yetərincə zəngin olmasına baxmayaraq, hələ də "özünəqəsdçi"lərin sayı kifayət qədər çoxdur.

Son illərdə mehız qadınlar arasında tütüne, xüsusən, siqarete qurşananların sayının daha sürətlə artmasının və ondan xilas olmağın daha da çətinləşməsinin müxtəlif səbəbləri vardır. Bunlardan ən başlıcası marketinqdir. Belə ki, siqaret dünyada ən çox satılan məhsullardan biridir. Satışında Çinin ilk yeri tutduğu siqaretin gündəlik satış dəyəri 400 milyard dollar civarındadır. İqtisadi maraqlardan irəli gələrək, ölkələrdə marketinqin yüksək səviyyədə olması və onun genişləndirilməsi üçün atılan ciddi addımlar, ümumilikdə siqaret çəkənlərin sayının azalmasında ən böyük problemdir. Növbəti səbəb, ölkələrin əksəriyyətində illər keçdikcə sosial və mədəni məhdudiyyətlərin zəifləməsi və bunun da qadınların siqaretdən istifadəsi üçün geniş imkanlar açmasıdır. Siqaretdən istifadənin artmasına yardımcı olan başqa

səbəb isə, bir çox ölkələrdə tütüne olan verginin artırılmamasıdır.

Bu səbəblər arasında, mənəcə, nikotinin təsirindəki cinsən olan fərqliliyi də qeyd etmək lazımdır. Belə ki, siqaretdəki nikotinin qadınların gərginlik, narahatlıq və stresini azaltmaq xüsusiyyəti kişilərə nisbətə daha güclüdür. Qadınların sosial problemlərini, cəmiyyətdə onlara qarşı olan zorakılığın çoxalması da onların siqarete aludə olma ehtimalını artırır. Məsələn, Avstraliyada siqaret çəkən qadınların 50%-i tənha analardır. Həmçinin, siqareti atmışlar sırasındakı qadınların əksəriyyətinin evli olduğu müəyyən olunmuşdur.

Qeyd etdiyim kimi, aludəçilərin artmasında marketinqin rolu çox böyükdür. Buna misal kimi, Sovet İttifaqı sənayesinin iflasından və tütün sənayesinin özəlləşdirilməsindən sonra şirkətlərin həmin ölkələrdə, xüsusilə, gənclərə və qadınlara tuşlanmış "qərb həyat tərzi"ni irəli çəkən marketinq strategiyasını göstərmək olar. Belə ki, 90-cı illərin ortalarında Moskvaadakı elan lövhələrinin 50%-i və Rusiyadakı polietilen paketlərin 75%-i siqareti reklam edirdi. 1992-ci ildən 2003-cü ilə kimi postsovet ölkələrində qadın siqaret istifadəçilərinin sayı kəskin, demək olar ki, 2 dəfədən də çox artdı. Marketinqin tütün istehlakındakı rolunu nəzərə alaraq, Avropa Komissiyası 2012-ci il üçün nəzərdə tutduğu siqaretçəkmə ilə mübarizənin gücləndirilməsinə dair proqramının təqdimatı zamanı siqaret qutularının üstündə nikotin təsirindən dağılmış insan orqanlarının şəklini yerləşdirməyi təklif edib. Hazırda Avropa İttifaqının bir neçə ölkəsində - Belçikada, Rumıniyada, Böyük Britaniyada və Latviyada siqaret qutularının üstündə nikotinin təsirindən dağılmış xəstə insan orqanlarının şəkilləri çap edilir. Türkiyədə isə artıq uzun müddət idi ki, siqaret qutularının üzərində müxtəlif siqaret əleyhinə yazı və şəkillər yerləşdirilirdi. Dövlət orqanlarındakı mütəxəssislər bu tip maarifləndirmə işlərinin daha səmərəli olduğunu düşünərək ötən ilin noyabr ayında qutuların üzərində siqaret əleyhinə olan şəkil və yazılara ayrılan yeri 25-30%-dən 60-65%-ə qədər artırıdılar.

Hal-hazırda dünyanın bir çox yerlərində siqaretlə mübarizə aktiv şəkildə aparılır. Tibb, sosiologiya, psixologiya və s. kimi müxtəlif elmlərin nümayəndələri həm ictimai, həm də elmi fəaliyyətləri ilə qadınları bu zərərli vərdətdən çəkəndirməyə çalışırlar. Məsələn, belə fəal alimlərdən biri, Texas Tibb Kollecinin professoru Debra Manticiolo siqaretdən yaxşı nəyisən gələcəyini fikirləşmə bilmədiyini qeyd edərək, bütün bəşəriyyətin, xüsusən, qadınların siqaretçəkmə ilə əlaqələndirilən bütün həyatı riskləri ciddi qəbul etmələrini vacib sayır.

HAZIRLADI:

CAVID FƏRZULLAYEV
II müalicə-profilaktika fakültəsinin
IV kurs, 206^a qrupunun tələbəsi

Allah rəhmət eləsin!

Eldar İsmayıl və "Təbib" qəzetinin əməkdaşları epidemiologiya kafedrasının müdiri, professor İbadulla Ağayevə əzizi

Yaşar müəllimin

vəfatından kədərli və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Farmakologiya, insan anatomiyası, fəlsəfə ictimai sağlamlıq və səhiyyənin təşkilatı kafedrasının əməkdaşları epidemiologiya kafedrasının müdiri, professor İbadulla Ağayevə əzizi

Yaşar müəllimin

vəfatından kədərli və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Cərrahi xəstəliklər kafedrasının əməkdaşları iş yoldaşları Məhəmməd Məmmədov və əzizi

Böyükxanım Nəzirovanın

vəfatından kədərli və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

r və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

ETM-in əməkdaşları iş yoldaşları Şəhla xanıma atası

Vaqif müəllimin

vəfatından kədərli və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Latın dili kafedrasının əməkdaşları kafedranın baş müəllimi Zemfira xanım Hüseynovaya atası

Mürşüd müəllimin

vəfatından kədərli və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Əsaslı kitabxananın əməkdaşları iş yoldaşları Mələhət xanım Abbasovaya atası

Səbi xanımın

vəfatından kədərli və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Neonatologiya kafedrasının əmək-

daşları kafedranın dosenti İsa Musayevə və əmisi

Doluxan Musayevin

vəfatından kədərli və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Farmakologiya, insan anatomiyası, ictimai sağlamlıq və səhiyyənin təşkilatı, fəlsəfə, Azərbaycan dili kafedrasının əməkdaşları ATU-nun baş mühasibi Azər Əşrəfovaya atası

Becan Əşrəfovun

vəfatından kədərli və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Azərbaycan dili kafedrasının əməkdaşları iş yoldaşları Heyran və Elnarə Məmmədovlara dayıları

Nurəli Rəhimovun

faciəli vəfatından kədərli və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Baş redaktor
ELDAR İSMAYIL

Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Təbib" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılır, səhifələnilir, "Bəxtiyar-4" İKŞ-də çap olunur.

ÜN V ANIMIZ:
Mərdanov qardaşları - 100
2-ci mərtəbə,
tel.: 595-24-97

Lisensiya N - 022633
İndeks -0269
Sayı 4000
Sifariş: 979